

Oila va jamiyat

@oilavajamiyatgazetasi_bot

SHAQQAT YO'LI NEGA TORAYGAN?

Ижтимоий тармоқларда катта шов-шувларга сабаб бўлган воқеада аёл беш ёшли қизалоғини уриб, ўлдириб, эри (қизчанинг ўғай отаси) билан ўчоқда ёқиб юборишади... Нора-сиданинг суякларини эса Чирчиқ дарёсига ташла-шади. Бу мальунлар Россияда пул топиш илинжида дарбадар юрганида мургак набирасини бувиси бағрига олган эди. Набирасини сўрайвериб, ундан дарак топмаган бувининг кўнглига ёмон ўй оралайди, нуридийдасини истаб келади... Кей-инги ҳаракатларда боланинг қай тарзда бағритошлик қурбони бўлганининг баҳоналари маълум бўлади.

3

Me'daga tegmaydigan taom

Ўша тўполонда сел тўхтаб, ит сал эгасини тани-гач, одамлар Норхол момони излашди. Уйчасига келиб қараса, эшик-деразадан нишон йўқ. Пар-вардигор эгамнинг қудратини қаранг-да, сел момонинг ўзига кўшиб, кўрпа-тўшак, пул тиқилган махсисиниям

олиб кетибди-ю токчадаги нон-лари шол дастурхонига ўралган кўйи шун-дайлигича турибди-я... Тавба деб, га-пирайин, тавба деб... Нон яхши-да, болам, нон яхши.

5

O'qituvchi — ma'no dengizining javhari

Мана, йиллар ўтиб мен ҳам онам каби она бўлдим, шу инсон каби устоз бўлиш шарафига муяссар бўлдим. Айни дамларда эса шундай бир улуг бахт насиб этди-ки, мен онажоним танлаган йўли ва кас-би ҳақида ёзиш учун кўлимга қалам олдим. Оплоқ қоғозни қоралар эканман, онамнинг бизга берган таълим-тарбияси бугунги кунда фақат олдинга интилишга чорлаётганлиги-ни ҳис қилдим. Улар ҳам оддий ўқитувчи бўлганлар, вақти келса бизни ҳам унутиб, бошқаларнинг фарзанди учун бор имкониятини ишга солиб, меҳр билан дарс ўтардилар. Мен уларга ҳавас билан боқар эдим, ўша чоғда уларга ўхшаб ўқитувчи бўлиш истаги пайдо бўлди.

9

QO'Q'OZGAMAS, QALBLARGA YOZAYLIK

Қирқ йилдан ортиқ журналист сифатида қанчадан-қанча хотин-қизлару уларнинг фаолияти, тақдир билан таниш-дим. Мақтовларнинг қалови ўзидан ўзи келаверади. Аммо... эрининг, раҳбарларнинг, атрофидагиларнинг тошбағирлиги, худбинлиги, нодонлиги ту-файли тақдир чорраҳасида гўдакларини бағрига босган ёлғиз аёлларга ёрдам бериш, улар оналик ва аёллик бахтига эришиб яшашла-ри учун кўлимдан келганича қилган ҳаракатларим... Уринишларим бир чақалик ёрдам бер-май, қанчадан-қанча давлат идоралари-дан қалбим йиғлаб чиққан кунлар ўша даврлардаги матбуот саҳифаларида қолди.

7

VAZIR PAST DARG'OMDA TANQIDIY UCHRASHUV O'TKAZDI

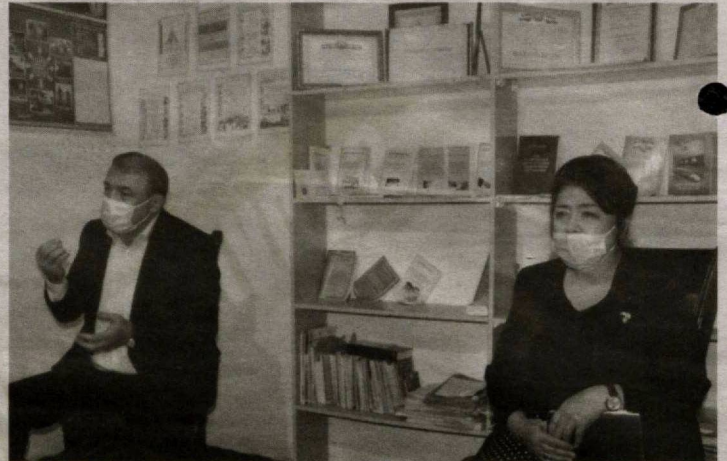
Айтиш лозимки, бугун маҳалла чин маънода ҳалқимиз ижтимоий ҳаётини яхшилаш, уларнинг қонуний манфаатларини ҳимоя қиладиган, бир сўз билан айтганда, одамларнинг турмуш тарзи, ҳаётий муаммоларига жамоатчилик назорати асосида ечим топишда ҳал қилувчи кучга айланиб бормоқда. Шу билан бирга давлатимиз томонидан аҳоли бандлиги, маҳаллалардаги муҳтож оилаларни камбағалликдан чиқариш борасида олиб борилаётган кенг кўламли ишларни самарали ташкил этишда маҳалла тизими ходимларининг ўрни ва иштироки салмоқли эканлигини соҳада олиб борилаётган бугунги кенг ислохотлар яққол кўрсатиб турибди.

Аммо соҳада ўз ишига масъулиятсизлик билан ёндашаётган, маҳалла тизими обрўси ва мавқеига номуносиб ҳаракат қиладиган маҳалла ходимлари ҳам йўқ эмас.

Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазири Раҳмат Маматов бошчилигида Самарқанд вилояти Паст Дарғом тумани "Қўқони" маҳалла фуқаролар йиғинида туман маҳалла ҳамда аҳоли вакиллари иштирокида ўтказилган учрашувда бу борада

танқидий фикрлар билдириб ўтилди. "Қўқони" маҳалла фуқаролар йиғини раиси Ҳусниддин Турсуновнинг маҳалладаги камбағал оилаларга кўрсатилаётган ижтимоий ёрдам намунаси сифатида ўз уйида боқилаётган 1000 дона жўжани ҳамда камбағал оила вакили сифатида ўз ўғли – Достон Тиркашевни кўрсатгани оммавий ахборот воситаларида кенг муҳокамаларга сабаб бўлди.

Р.Маматов бу ҳақида ўз фикрлар

рини билдирар экан, Муҳтарам Президентимиз айтганларидек, маҳалла бугун халқ билан давлат ўртасида чинакам кўприк бўлиши, фуқаролар йиғини раислари доимо одамларнинг қувончу ташвишлари билан яшаши, уларнинг муаммоларидан хабардор бўлиши, энг муҳими, зиммасидаги вазифа ва бурчни виждонан бажариши, акс ҳолда, унинг фаолиятига одамлар ўзининг муносиб баҳосини беришини таъкидлади. Шу билан бирга, келтириб ўтилган вазифаларни бажаришда масъулиятсизлик қилган ҳар бир масъул ходимга нисбатан тегишли чора кўрилиши қатъий айтиб ўтилди.

Учрашувда иштирок этган Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирининг биринчи ўринбосари Гулнора Маъруфова ҳам мавзуга оид ўз фикрлари билан ўртоқлашар экан, маҳаллалардаги ижтимоий ҳимояга муҳтож оилаларнинг муаммоларини ўрганиш, кам таъминланган ва эҳтиёжманд оилаларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, аҳоли бандлигини таъминлаш борасида маҳалла раислари халқнинг ишончини оқлаши, ҳудуддаги ҳар бир фуқаро ва оиланинг аҳволдан хабардор бўлиши,

бир сўз билан айтганда, зиммасидаги вазифаларни сидқидилдан адо этиши зарурлигини таъкидлаб ўтди.

Учрашув давомида "Қўқони" маҳалла фуқаролар йиғини вакиллари кенгаши ҳузурда ўтказилган йиғилиш тафсилотлари хусусида маълумот бериб ўтилди. Унга кўра "Қўқони" маҳалла фуқаролар йиғини раиси Ҳусниддин Турсуновнинг матбуот нашрларида баён этилган ҳаракатлари йиғилиш иштирокчилари томонидан атрофлича муҳокама этилгани, кун тартибидаги масала юзасидан қарор қабул қилиниб, маҳалла раиси Ҳ.Турсуновнинг ўз аризасига кўра эгаллаб турган лавозимдан озод этиш тўғрисидаги аризи қаноатлантирилди.

Тадбир сўнггида Пастдарғом тумани Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш бўлими бошлиғи М.Санақуловага ўз фаолиятида йўл қўйган камчиликлари учун "ҳайфсан" интизомий жазо чораси берилди.

Р.Маматов учрашув давомида фуқароларнинг маҳалла тизимига оид қизиқтирган саволларига атрофлича жавоб бериб ўтди.

ANDIJONLIK 318 NAFAR FUQARO ISHLI BO'LDI

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 11 сентябрдаги "Камбағал ва ишсиз фуқароларни тадбиркорликка жалб қилиш, уларнинг меҳнат фаоллигини ошириш ва касб-хунарга ўқитишга қаратилган ҳамда аҳоли бандлигини таъминлашга оид кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида" ги қарори ижросини таъминлаш борасида бир қатор ҳудудларда меҳнат ярмаркалари ташкил этилмоқда.

Андижон шаҳрида жойлашган "Лола қўғирчоқ театри"да ўтказилган навбатдаги меҳнат ярмаркасида Андижон вилоятидаги жами 494 нафар ишсиз ва доимий иш ўрнига эга бўлмаган фуқаролар иштирок этди. Унда ҳудуддаги 185

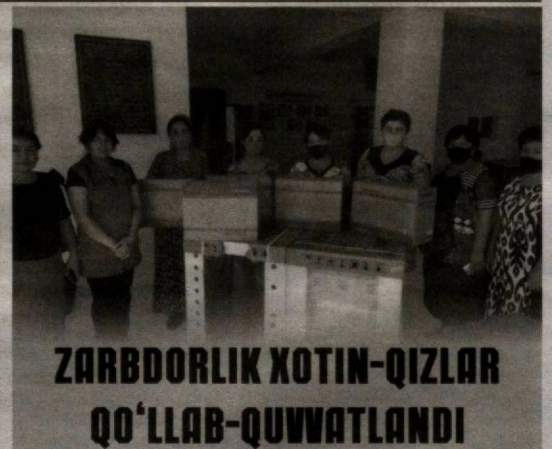
та корхона ва ташкилотлар таркибидаги мавжуд 3695 та бўш иш ўринларини фуқароларга таклиф этишди.

Меҳнат ярмаркаси давомида 318 нафар фуқароларга ишга жойлаштирилари учун йўлланмалар берилди. 12 нафари қайта касбга ўқитиш мақсадида касбга ўқитиш курсларига юборилди, 26 нафари жамоат ишларига жалб этилди. Шунингдек, 176 нафар фуқарога меҳнатга оид масалалар юзасидан меҳнат қончилиги доирасида зарур маслаҳатлар берилди.

Шу куннинг ўзида Андижон вилояти ҳокимлигида вилоят фаоллари, маҳалла тизими масъул ходимлари, фуқаролар йиғинлари раислари иштирокида йиғилиш ўтказилди. Унда ташкилий масала сифатида шу кунга қадар Андижон вилоят касба уюшмалари ташкилотлари бирлашмаси раиси лавозимида ишлаб келаётган Балтабаев Шакиржон Мамажонович Андижон вилояти ҳокими ўринбосари — Маҳалла

ва оилани қўллаб-қувватлаш бошқармаси бошлиғи сифатида таништириб ўтилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президенти давлат маслаҳатчисининг биринчи ўринбосари Қ.Қуронбоев, Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазири ўринбосари Б.Парпиев, Андижон вилоят ҳокими Ш.Абдурахмоновлар иштирок этишди.

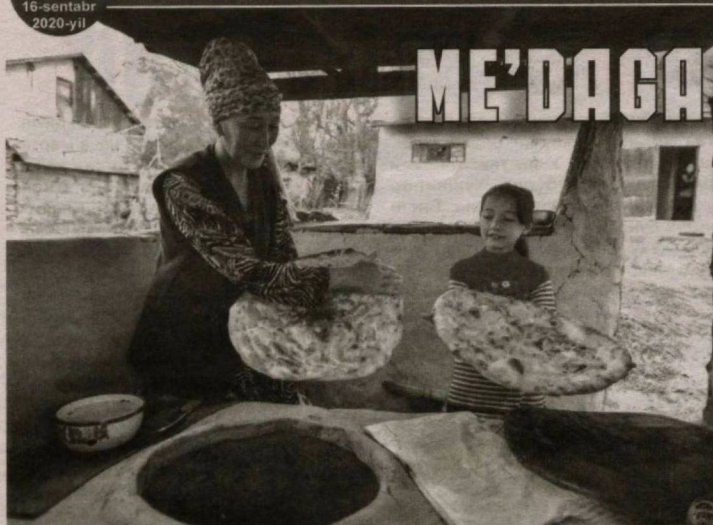
ZARBDORLIK XOTIN-QIZLAR QO'LLAB-QUVVATLANDI

Жиззах вилояти Зарбдор туманида хотин-қизларнинг муаммоларини ўрганиш ва ҳал этиш, уларни моддий ҳамда маънавий қўллаб-қувватлашга қаратилган тизимли ишлар олиб борилмоқда.

Навбатдаги хайрли тадбирда тумандаги эҳтиёжманд, қийин турмуш шароитида яшаётган 6 нафар хотин-қизга тикув машиналари ҳамда газ плитаси каби 15 277 800 (Ун беш миллион икки юз етмиш етти минг саккиз юз) сўм миқдордаги маиший техника воситалари топширилди.

Ушбу тўхфа рўзгор ишларида аёлларнинг оғирини енгил қилиш билан бирга, буюртма асосида тикув-бичув ишларини бажариш ҳамда турли пишириқлар тайёрлаб, уй шароитида доимий даромад манбаига эга бўлишида қўл келди.

Саҳифани Бектош ИСМОИЛОВ тайёрлади.

ME'DASA TEGMAYDIGAN TAOM

ганга-билмаганга олибди.
Бойнинг тинка-мадори қурий бош-лабди. Чидайолмабди. Хуржундан товланиб турган зумурад тошни олибди:
– Кел, ма шунга бир бурда нон бер...
То манзилга етиб келгунча нонга олтинларини алмаштириб, еб келибди. Бир вақт қараса, бойнинг хуржундаги бари олтин-кумушлар камбағалнинг хуржунда эмиш.
Бурунгилар бекорга айтмаганда: Олтин-кумуш тош бўлар, Арпа-бугдой ош бўлар.

Чироқ ўлгур ўчган, ҳалиги чўнтакка соб кўйгич тиллолар қирнинг устига чиқса оладийкан... Бўлди қиёмат! Бўлди қиёмат! Биров тепага қочган, биров дарахтга осилган. Отасига, қўйинг, борманг, деб зорилладим, йўқ, қўрага етмаёқ селобага дуч бўлди. Ховлидаги катта ёнғоқча чиқиб олди. Болаизор эканда, болалар отасига қараб югура-япти. Отаси бўлса ёнғоқнинг бошида туриб бақиради:

– Келманлар-ай, келманлар! Қоч! Қоч! Қирга чиқинлар! Қирга!
Ичида айтибди: «Шу ёнғоқ кетса, мен ҳам кетаман» дебди. Худога шукр, ёнғоқни эккан боваларимдан айланайин. Катта сел дарахтнинг томирини очиб қийшайтирдию опкетолмади. Йўғ-ей, қаёқда дейсиз? Қўйлар тугул кўранинг эшиги қоптими денг-да, барини опкетди... Энди буёғи яна кино. Тепамизда, камарнинг биқинида турадиган Норхол момо тўқсонларга бориб қолувди-я. Шўрлик неча қайта уй қилиб, тирноқ кўрмади. Эгачисининг ховлисидидаги бир уйчада турарди. Бечора момо нонларини тоқчага қўяр, пенсия пулларини, эски совет дафтаридаги пулларини қўшиб, қўхна махсисига тикиб, ўлимлигим деб, йиғиб юргичида. Уша тўполонда сел тўхтаб, ит сал эгасини танигач, одамлар Норхол момони излашди. Уйчасига келиб қараса, эшик-даразадан нишон йўқ. Парвардигор эгамнинг қудратини қаранг-да, сел момонинг ўзига қўшиб, кўрпа-тўшақ, пул тикилган махсисниям олиб кетибди-ю тоқчадаги нонларни шол дастурхонига ўралган кўйи шундайлигича турибди-я... Тавба деб, гапирайин, тавба деб... Нон яхши-да, болам, нон яхши.

НОРХОЛ МОМОНИНГ НОНЛАРИ

– Нондан айланайин, – Бибиҳожар хола суҳбатни улаб кетади:
– Шўролар даврида, бир кўкламда бизнинг Пойимардада эшитгандир-сизлар, катта сел келди. Шу саҳарга яқинидиёв... Бирдан осмон гумбуллаб, ўйладиғандай, ер ёриладиғандай бўлди. Қаттиқ жала ёғди. Кейин дўлга айланди. Қишлоғимиз шундайгина икки тоғнинг орасидаку, тепадан бўтана сел, икки ёқдан пақирлаб қуяётган ёмғир сувлари... Қишлоқ тамом саросимада қолди. Итлар хурган, мол-ҳол бўкирган. Селобанинг олдида деви бўлади-да.

Саъдина БОБОМУРОВА,
Жиззах шаҳри, "Олмазор" маҳалласи.

– Ая-ей, мунча сира келмайсиз. Меҳмонлар келганига ярим соат бўлди, – кичкина ўғлим саросимада кутиб олади.
– Яхши-яхши, мана келяпманку, чой-пой қилдингми?
– Чой, мева-чева қўйдим. Лекин, нон йўқ.
– Йўқ?...
– Уйдаги нон қора-ку. Қўйсам «булар қора нон ейди экан», – дейди-да...
– Эй, дейди-да, дейди-да, нон бўлгандан сўнг жейди-да.
Кирсам, меҳмонлар олдида чой, мева-чевалар бору ростдан нон йўқ. Нонни олиб кирарканман, меҳмонларга тўғрисини айтдим:
– Ўзича қора нон деб, қўйгани уялганмиш.
Ҳамма нарсанинг, ҳар ҳодисанинг икки томони бор. Гурунг ҳам ўз-ўзидан нон ҳақида бўлиб кетди.
БИР ХУРЖУН НОН
– Ха-а, – дейди Ойбарчин аммам ҳоргин сўлиш олиб, – юрибсанларда ҳамманг, йиқилсанг нонга суриниб. Бурунги замонда бир бой билан бир камбағал узоқ сафарга чиқибди. Бойнинг хуржунни олтин, олмос, забаржад-

ларга тўла экан. Камбағалнинг хуржунда қотган-қутган нонлар. Камбағал ботинол-майгина сўрабди:
– Нон олмадингизми?
– Эй, нодон-а, нонни нима қиламан. Хуржуним тўла тиллолар-ку? Бу қотган-қутган нонларинг менинг тиллоларимнинг бир заррасига тенг келмайди-ку. Шу худойим камбағал, бой бўлолмаган одамларни яратиб нима қиларкин-а. Яшасанг, бизлардай – бойлардай яшасанг-да!
Икковлон йўлда кетаверибди, кета-верибди. Бой камбағални мөнсимас, ҳар гапида камситар экан. Саҳро-тўқайзордан ўтаётганда бойнинг жуда қорни очқабди. Камбағал хуржундан нон олиб, сувга ботириб ея бошлабди.
Уят-ўлимдан оғир, камбағалнинг нонидан сўрашга ор қилибди. Бир олтин тўла хуржунга, бир камбағалнинг хуржунига қарабди. Доим тўқ юриб, очликка ўрганмаган одам-да, силласи қурий бошлабди. Бахтга қарши бу атрофда бирор егулик кўринмасмиш.
Камбағал бойнинг ҳолатини фаҳмлаб турса-да, атай ўзини сезма-

Болалик инсоннинг энг бегубор, энг софдил ва киши билмас, ҳис қилмас даражада тез ўтиб кетадиган палласи. Менинг 3 та жияним бор. Ўқишдан келиб биров вақтинчи шуларга сарфлайман ва кўнглим ёришади. Бутун чарчоқларим чиқиб кетади. Яқинда 9 яшар жияним Мадинанинг туғилган кунини нишонлаймиз. Унга қандай совға олишга бошим қотиб қолди. Шу боис ўзидан

– Туғилган кунинга нима совға қилай, Мадина?

Kitob eng yaxshi sovg'a

– Сенга-чи Мадина, нима олиб берай, – яна такрор сўрадим?
– Менгами, амаки, китоб совға қилин!
Китоб... юзимда хурсандчилик сурури пайдо бўлди. Алланечук бўлиб кетдим, қувонганимдан. Аҳён-аҳёнда эртак китоблар ўқийганини кўриб эътибор қилмапман, дедим ўзимга-ўзим...
– Менгами, амаки...
Гални икки шумтака жиянларим илиб кетди. "Менга-чи амаки, катта машина олиб бering, минаман уни," деса, яна бири кўпгина "аскар"лар совға қилин, – дейди. Ҳаҳ, шумтакалар дедим-да, уларнинг бошини силаб қўйдим...
– Сенга-чи Мадина, нима олиб берай, яна такрор сўрадим?
– Менгами, амаки, китоб совға қилин!
Китоб... юзимда хурсандчилик сурури пайдо бўлди. Алланечук бўлиб кетдим, қувонганимдан. Аҳён-аҳёнда эртак китоблар ўқийганини кўриб эътибор қилмапман, дедим ўзимга-ўзим...
Дарҳақиқат, китоб инсоннинг энг яқин дўсти, сирдоши, вақти келса энг оғир кунда ташлаб кетмайдиган ва бу ҳаёт машаққатларини энгивчи ўтишда кўмаклашувчи, тиргак бўлгучи йўлдошдир. Китобларни кўпроқ мутолаа қилар эканмиз, маънавиятимиз ўсади ва дунёга теран нигоҳ билан қарай бошлаймиз.
Ҳар гал китоб дўконларини айланганимда, китоб харид қилаётган тенгдошларимга нигоҳим тушганда, севинчдан кўзларим порлайди. Уларнинг сафи кундан кун ортиб бораётгани эса кишини янада қувонтиради. Мен университет талабасиман. Дўстларимни бетиним изланишларини, билим олишдан ҳеч ҳам зерикмай, китоб мутолаа

қилишларини кўриб, илм инсоннинг қайрилмас қаноти эканлигига, китобдан яқинроқ ва яхшироқ дўст йўқ эканлигига яна бир бор амин бўлдим.
Бугунги кунда ёшларнинг саводхонлигини ва китобга бўлган муҳаббатини ошириш мақсадида бир қатор ишлар, тадбирлар олиб борилмоқда. Давлатимиз раҳбарининг 2017-йил 12-январдаги "Китоб маҳсулотларини чоп этиш ва тарқатиш тизимини ривожлантириш, китоб мутолааси бу борада муҳим дастури-ламал бўлмоқда. Бу соҳага оид турли кўлик-танловларнинг ўтказилиши эса, китобхон дўстларимизнинг ғайратига-ғайрат, шижоатига-шижоат кўшаётганига аминимиз. "Еш китобхон" танлови эса, фикримизнинг ёрқин далилидир...
Унутмайликки, биз ёшлар эртанги куннинг, келажакнинг эгаларимиз. Мамлакатимизнинг равнақиға ўз ҳиссамизни қўйишимиз учун биз теран фикрлайдиган, мустақил сўзига эга, саводхон ва баркамол авлод бўлишимиз зарур. Бу йўлда қўрқмай, ҳеч иккиланмай китобга таянишимиз, суянишимиз мумкин...
Файзулло ЯХЎЕВ,
Ўзбекистон Миллий университети магистранти.

Buvijon, muzeyga olib boring!

Сабоҳат ая невараларига бирор эртак ёки ҳикоя айтиб берадиган бўлса албатта уни табиат билан боғлайди. Айниқса 5 яшар набираси Имроннинг “Бувижон, динозаврлар ростдан ҳам борми?”, “Қошиқбурун қанақа қуш, унинг бурни ростдан ҳам қошиққа ўхшайдими?” дея берган саволларига жавоб топиш учун невараларини тез-тез музейларга олиб боради.

Неваралари ҳам вақтларини истироҳат боғларидан ўтказишдан кўра ажойибот оламига боришни хуш кўришади. “Бувижон, бизни музейга олиб boring!”, дея тез-тез илтимос қилишади. Айниқса пойтахтимиздаги Ўзбекистон давлат табиат музейига уюштирган саёҳатлари болажонларни ҳайратига ҳайрат қўшади. Музей ходимларини ҳам болажонлар са-

волларга кўмиб ташлашади. Аянинг мақсади неваралари қалбига бадий гўзалликдан завқланиш, табиат инъом этган бойликларни асраб-авайлаш туйғусини синдиришдан иборат. Музейдаги ҳар бир экспонат орқали дилбандларнинг қалбига тарихга қизиқиш, табиатга меҳр уйғонишни кўриш ая учун катта бахт.

Дарвоқе, Ўзбекистон давлат табиат музейи Марказий Осиёнинг дастлабки йирик илмий-маърифий муассасаларидан бири бўлиб ҳисобланган. Илгари “Тошкент музейи” деб номланган бу муассаса 1876 йилдан табиатшунослик, антропология ва этнография билан қизиқувчилар ташаббуси билан ташкил этилган эди. Кейинчалик Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги ихтиёрига ўтказилди ва “Ўзбекистон давлат табиат музейи” деб юритила

бошлади. Шу даврдан бошлаб музей илмий ходимлари асосий диққат эътиборини илмий-маърифий ва маданий оммавий ишларни кучайтиришга қаратдилар.

Музейнинг асосий вазифалари аҳолининг кенг оммаси ўртасида табиатни ўрганиш, ўқувчиларни табиатшунослик соҳасидаги билимларини чуқурлаштириш, жумладан ўлка табиатини ўрганиш ишида ёрдам кўрсатишдан иборат. Кўрсатиб ўтилган вазифалар музей ичида мавсумий экспозициялар ташкил этиш ва музейдан ташқарида кенг илмий-маърифий ишларни олиб бориш йўли билан амалга оширилади. Музейга ҳар йили минглаб томошабинлар ташриф буюради. Музейнинг асосий мақсади, ҳар бир томошабинни Ўзбекистон табиати,

ноёб, нодир экспонатларни авайлаб-асрашга ўргатиш, бойитиб бориш, яқиндан таништириш, қишлоқ ҳўжалигида эришилаётган илгор ютуқларни, табиатда бўлаётган ҳодисаларни, энг муҳими инсонларнинг табиатга бўлган меҳрини шакллантириш ва уларни табиатимизни асраб авайлашга ўргатишидир.

Музейнинг энтомология захираси музей ташкил топгандан бошлаб вужудга кела бошлади. Бу 350 000 дан ортиқ ҳашаротлар намунаси бўлган Марказий Осиёдаги энг катта энтомология коллекцияси. 1918 йилда А.А.Мельтомонидан музейга инъом қилинган 1290 та намуналардан иборат бўлган тропик капалаклар коллекцияси ҳам катта аҳамиятга эга.

Зоология бўлимининг захирасидаги умуртқали ҳайвонлар бўлимида 4000 дан ортиқ ноёб ҳайвонлар тулумлари, Зоология бўлимида қушлар тулумлари коллекцияси, шунингдек, скелет ва ҳўл препаратлар сақланади. Айниқса Қирол пингвини, Қошиқбурун, Вишилдок оқ қуш, Глауконома капалаги ташриф буюрувчилар эътибор марказида. Айни пайт нафақат юртимиз балки, бутун дунёга хавф солаётган коронавирус пандемияси барча давлатлар қаторида бизнинг юртимиз маданий ҳўётига ҳам ўз таъсирини ўтказмоқда.

Карантин юмшатишга, таълим муассасалари, олий ўқув юртли ва истироҳат боғлари ҳамда бошқа маданий-маърифий масканларнинг фаолияти қайта тикланмоқда. Шундай вазиятда ҳам карантин тартиб қоидаларига қатъий риоя қилган ҳолда юртдошларимизни музейимизни саёҳат қилишга таклиф этамуз.

Муниса ШУКУРОВА,
Ўзбекистон давлат табиат музейи мутахассиси.

“СОХТА ҚАНРАМОНЛИК” КИМГА КЕРАК?

Наманганда бир қизнинг икки йигитини дўппослагани ҳақидаги хабарлар ижтимоий тармоқларда кўплаб муҳокамаларга сабаб бўлди. Воқеани ҳар ким ҳар хил талқин қилди. Тўғрироқ айтсак, ҳамма ўз қаричи билан хулоса ясади, мулоҳаза юритди. Баъзи тармоқларга “Йигитлар, эҳтиёт бўлинглар”, “Қизлар ҳам анойи эмас” каби фикрлар жойланди.

Очиқланган маълумотда қизнинг ўз шаънини ҳимоя қилгани ва кийими устидан кулган йигитларга нисбатан шундай “муомала” қилгани айtilган. Уйлаб қолдим. Йигит киши ёнидан ўтганида юзини яширадиган, укаси тенги бола кўчадан ўтиб қолса ҳам йўлини кесмайдиган, ибодхёни ор-номус деб биладиган ўзбек қизларининг аҳволи шуми? Шу... Лекин, масалага бир томонлама юзаклик билан ёндашиб бўлмайди. Албатта, йигитлар ҳам бу шов-шувнинг асосий қахрамонлари ҳисобланади. Меҳнатда суяги қотган, норғул ва

пахлавон сифатида синглиси туғул, кўшни қизга-да ўзгаларнинг ёмон муносабатда бўлганини кўрса, бошлаб адабини бериб кўядиган, майда гаплардан тийилиб, оила шаъни ҳақида сўз кетса, ҳамиша вазминлик билан қарор қиладиган, бегона аёл кишига ўз онасидай, синглиси ё опасидай муносабат қиладиган ўзбек йигитларининг аҳволи шуми?

Бу асосий қахрамонлардан ташқари “саҳна ортида” “меҳнат” қилган, муҳим вазифа сифатида бўлган воқеани телефонларининг хотирасига сақлаб олганларчи... Наҳотки, меҳр, эътибор, ахлоқ ва яхшилик анқонинг уруги бўлган замонда яшаётган бўлсак. Бугун кимдир жанжаллашса, тасвирга оладиганлар кўпайиб кетган. Олинган видеони яшин тезлигида интернетга жойлаш, кўпроқ одамларга юбориш, ижтимоий тармоқдаги машҳур каналларга тақдим этиш, биров сўз очса, “Шу видеони мен олганман-да. Лекин зўр томоша бўлганди-да”, деб мақтаниб юриш одамлар учун одат тусига айланди. Бу бизнинг аҳволимиз. Дўст йўғлаб, ганим куладиган, йиллар давомида

шакланган қадриятларни қадрсиз қиладиган аҳволимиз...

Қани эди дилбузарга айланган ойнаи жаҳон ярим-яланғоч қизлар, уларга оч бўридай тикилган йигитлар ўртасидаги муносабатлар тасвирланган сифатсиз, бемаъни сериалларни, қўшиқларни, видео лавҳаларни эфирга узатмаганида эди... Балки, мана шу “қани эди”ларимиз ҳақиқатга айланми, амалга ошганида ўзбек йигитлари, ўзбек қизлари ижтимоий тармоқда бугун шарманда бўлишмасди. Ҳа, ўзимизни ўзимиз шарманда қилияпмиз. Уришаётганлар ҳам, урушларни тасвирга олаётганлар ҳам, тасвирни кўраётганлар ҳам, шунчаки эътибор бермаётганлар ҳам биз...

Ҳаммамиз эмасми? Шу ўринда келинг тафаккур қилайлик. Ўтган мантисиз воқеаларни қанча ёзмайлик вақт ортага қайтмайди. Шундай экан, бўлғуси шармандалардан эҳтиёт бўлайлик. Иложи бўлса, келажакда шундай ҳолатлар такрорланмаслиги учун бугун ҳаракат қилайлик. Энг катта ҳаракат – бефарқ бўлмаслик. Энг катта ҳаракатсизлик – безътиборликдир.

Ёрқинжон ҲАЙИТБОЕВ,
Гулистон давлат университети талабаси.

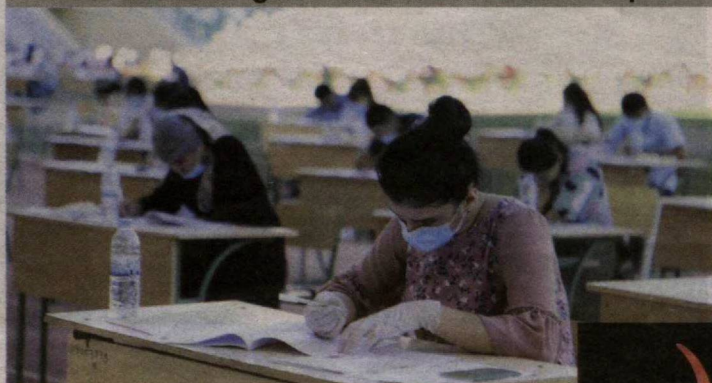

Sentabr “SENTABR” dek bo‘lmayapti

Коронавирус ва унинг оқибатида юзага келган карантин кийриш имтихонларига ҳам таъсир қилмай қолмади, албатта. Одатда ёз фаслини имтихонлар билан тугатиб, сентябрь ойини янги ўқув йилининг бошланиши дея қабул қиладиган талабаларимизнинг вазияти бу йил ўзгача бўлди. Карантин туфайли имтихонлар кечиктирила кечиктирила ахирги сентябрь ойида ўтказилмоқда. Балки буни ҳам ўзига яраша гапти бўлаётгандир, қизиқ... Аввалгидек имтихон жараёнларини кузатиб жонли интервюлар олишни иложи бўлмасда, синовдан ўтиб чиққан, абитуриентлар суҳбатини олдик.

Зулфия Сафарова 18-ёш:
– Биз абитуриентлар учун 1-август куни гўёки “хаёт-мамот учун жанг” санасидек ҳаяжон билан кутилаётган эди. Аммо карантин сабабли имтихонлар ролпа-роста бир ойга кечиктирилгани нур ўстига аъло нур бўлди. Янада яхши тайёрланиш билан бирга, ҳаяжонимни ҳам анча енгиб олдим. Бир ойлик сабрдан сўнг, тест синовлари ҳам бошланди. Ижтимоий тармоқларда тарқалган тестларнинг расмлари, назоратчиларнинг яхши қарашмаётганлиги ва телефондан фойдаланилаёпти қабилидаги гап-сўзлар борган сари юрагимга ваҳима сола бошлади. Лекин ўз кўзим билан кўриб гувоҳ бўлмагунимча ишон-

Yoxud kechiktirilgan imtixonlar taassurotlari haqida

майман, дея ўзимга ваъда бердим, 10-сентябрь куни имтихонга киргач эса кўнглим анча жойига тушди. Чунки мен қатнашаётган тест майдонида ҳеч қандай “ўйин” бўлмаётганига ишончим комил эди. Тест натижалари чиқди, 179, 4 балл тўплабман, Худо хоҳласа СамДУ филология факультетининг бўлажак талабасиман.
– Тошкент давлат иқтисодиёт университетига хужжат топширдим. Имтихон 13-сентябрда «Пахтакор» стадионида бўлиб ўтди, – дейди Жаҳонгир Бойматов (19 ёш). Табиатан таъсирчан бўлганим учун ҳаяжонимни босиш биров қийин бўлди. Аммо 5 та текшириш ўринларидан ўтгунимча анча ўзимга келиб олдим. Шаффофлик ва саломатлигимизга кўрсатилган кучли эътибор мени ҳар томонлама қўллаб-қувватлашдек туюлди ва ўзимга бўлган ишончим янада ортди. Тест жараёни бошланиб кўлимга ружкани олгач елкамдаги масъулиятни янада кучлироқ ҳис қилдим. – Онажонимга ҳавас қилиб тиш

шифокори бўлишни истадим. Мана икки йилдири талаба бўлиш мақсадида ўқиш-изланаёлман. Тест имтихонлари бошланишини интизорлик билан кутдим ва 3-сентябрь куни «Пахтакор» стадионида имтихон топшириб, 169, 5 балл тўпладим, – дейди, Замира Саидносирова. – Икки йилдан буён сентябрда ўқишга талаба бўлиб боришимни тасаввур қилар эдим. Лекин сентябрь ойи ҳам имтихонлар ўтказиладиган август ойидек бўлаёпти. Майли, қандай бўлишидан қатъий назар талаба бўлиб ота-онамни

юзини ёруғ қилсам, тиш шифокори бўлиб одамларга фойдам тегса дейман.
– Мен бу йилги имтихонлар ҳақида гапиришдан олдин мана шундай оғир шароитда тест жараёнларини ташкиллаштирган масъул ходимларга ўз миннадорчилигимни билдирмоқчиман, – дейди Карим маматмуродов (21 ёш) Самарқанд давлат университети юрист-пруденция факультетининг бўлажак талабаси (160 балл). – Абитуриентлардан тест олиш жараёнини имкон даражада яхши ташкиллаштириш учун катта меҳнат қилинган тест ўтказиладиган ҳудудга киришингиз билан дарҳол кўзга ташланади. Имтихон жараёнини биров кечроқ бўлсада ташкиллаштирган ДТМ ва тегишли ташкилотларга шаффоф ва сифатли ташкилотчилик учун раҳмат. Бевосита ўзимнинг тест олди ҳиссиётларим ҳақида гапирадиган бўлсам аудиторияга кирар эканман ота-онам, устозларим ва яқинларим ишончини ўзим билан олиб қираётганлигимни ҳис қилиб турардим. Шундан бўлса керак бошда озроқ ҳаяжон бўлди. Тест синовлари деярли ўзим кутгандек бўлди. Саволлар унчалик қийин эмас. Насиб қилса яхши натижага эришаман деган умиддаман. Тест жавоблари чиқишини интизорлик билан кутиб қоламан!

“Лекин ўз кўзим билан кўриб гувоҳ бўлмагунимча ишонмайман, дея ўзимга ваъда бердим, 10-сентябрь куни имтихонга киргач эса кўнглим анча жойига тушди. Чунки мен қатнашаётган тест майдонида ҳеч қандай “ўйин” бўлмаётганига ишончим комил эди. Тест натижалари чиқди, 179, 4 балл тўплабман, Худо хоҳласа СамДУ филология факультетининг бўлажак талабасиман.

Василабону
ҲАБИБУЛЛАЕВА,
“Оила ва жамият”
муҳбири.

OILA – “AYOL” SO‘ZIDAN OLINGAN

Оиланинг муқаддаслиги шу даргоҳда инсон насл-насабининг давомчилари дунёга келишидир. Оила – “аёл” сўзидан олинган бўлиб, оила деганда аёл тушунилади. Демак аёл муқаддас экан.
Муқаддас динимизда аёлларнинг алоҳида ўрни бор. Жамият уларнинг ҳақ-ҳуқуқларини тиклади. Ислождан олдин нафақат жоҳилият арабларида, балки бутун ер юзиде аёл зоти ҳўрланаётган эди. Бунга тарих гувоҳ. Аёл кишини инсон сифатида тан олишмасди. Жоҳилият араблари ҳатто ўзларининг қизларидан ҳам нафратланишган. Бу ҳақда Аллоҳ таоло бундай хабар берган:
“Қайси бирларига қиз (кўргани ҳақида) хушхабар берилса, газаби келиб, юзлари қорайиб кетади. У

(қиз)ни камситган ҳолда олиб қолиш ёки (тирихлай) тупроққа қориш (тўгрисиде ўй суриб), ўзига хушхабар берилган нарсанинг «ёмон»лигидан (орият қилиб) одамлардан яшириниб олади. Огоҳ бўлингизки, уларнинг бу ҳуқуқлари жуда ёмондир” (“Наҳл” сураси, 58, 59-оятлар).
Афсуски, бугунги замонамизда ҳам, жаҳолат қолдиқларидан баъзи ҳолатларни кўриб, нахотки, шунчаликка боришадими, деб истигфор айтишдан нарига ўтмайиз.
Самарқанд шаҳрида юз берган воқеа бутун Ўзбекистон халқини тинчтини бузди. Ижтимоий тармоқларда тарқалган аёлнинг эри томонидан шафқатсизларча калтакланиши аёлнинг оиладаги ўрнини билмасликдан бошқа нарса эмас. Кишининг яхши ёки ёмон эканини билиш учун динимизда бир қоида бор. Пайғамбаримиз муборак

ҳадисларида: “Сизларнинг яхшиларингиз ўз аҳлига яхши муносабатда бўлганингиздир”, деб марҳамат қилади. Оила раҳбари эркакнинг зиммасига аҳли-аёлини моддий ва маънавий томонлардан ўз ҳимоясига олиши вазифа қилиб белгиланган. Шундай экан, эр кишилар бу масалада эътиборли бўлишлари жуда зарур.
Ижтимоий тармоқларда тарқалган аёлнинг эри томонидан шафқатсизларча калтакланиши аёлнинг оиладаги ўрнини билмасликдан бошқа нарса эмас.
Тезроқ тавбага шошилишини маслаҳат берамиз. Акс ҳолда Аллоҳнинг газаби қаттиқдир.
Зайниддин ЭШОНҚУЛОВ,
Самарқанд вилояти бosh имом-хатиби.

Toshkent shahrida oilaviy korxonalar soni ko‘paymoqda

Тошкент шаҳар статистика бошқармаси статистик регистрларни юритиш бўлими мутахассисларининг маълумотига кўра, шаҳарда ташкилий-ҳуқуқий шакли бўйича рўйхатдан ўтган оилавий корхоналар сони 2020 йилнинг 1-сентябр ҳолатига кўра 3307 тани ташкил этиб, бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 490 тага ёки 17,4 фоизга ошганини кўриш мумкин. Фаолият кўрсатаётган оилавий корхоналар сони 3101 тани ташкил этиб, бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 395 тага ёки 14,6 фоизга ошганлиги кузатишмоқда. 2020 йил январь-август ойларида янги ташкил этилган оилавий корхоналар сони 384 тани ташкил қилиб, бу кўрсаткич ўз навбатида ўтган йилга нисбатан 172 тага ёки 30,9 фоизга камайганини кўриш мумкин.
Тошкент шаҳар статистика бошқармаси ахборот хизмати.

Oila va jamiyat
Ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий газета

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги, “Болалар ва оилаларни қўллаб-қувватлаш” ассоциацияси (Болалар жамғармаси) ва “Соғлом авлод учун” халқаро хайрия фонди

МАНЗИЛИЗ:
Тошкент – 100000.
Амир Темур кўчаси
1-тор кўча, 2-уй.
Қабулхона: (факс) 233-28-20,
Котибият: 233-04-35, 234-76-08
E-mail: oilavajamiyat@mail.ru
Web-site: oila-va-jamiyat.uz

Газета 2007 йил 11 январда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169 рақами билан рўйхатга олинган. Буюртма Г – 936. Формати А-3, ҳажми 3 табоқ. Адади – 1150. Баҳоси келишилган нарҳда.
Босишга топшириш вақти – 15:00 Топширилди – 15:00
ISSN 2010-7609
Навбатчи: Б. Исмоилов
Мусоҳҳиҳ: С. Сайдалимов
Саҳифаловчи: А. Маликов
Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.